

ROMÂNIA

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII ȘI INOVĂRII

Str. Gen. Berthelot 28-30, București - 70738, Tel.& Fax. (+40 1) 310.4214/3145420

Artele spectacolului

(Teatru și Coregrafie)

Programa
pentru
examenul de definitivare în învățământ
și obținerea gradului didactic II

Tematica orientativă
pentru
obținerea gradului didactic I

Aprobată prin Ordinul

Ministrului Educației, Cercetării și Inovării

nr. /

2009

P R O G R A M E

pentru examenele de definitivare în învățământ,

gradul didactic II și gradul didactic I

disciplinele Artă teatrală

(Regie, Teatologie, Arta actorului,

Arta actorului mânuitor de păpuși și marionete)

Coregrafie

(Dans clasic, Dans românesc, Dans contemporan și Dans de caracter)

**Pentru absolvenți ai învățământului superior cu specializări în domeniile
Artelor spectacolului – Teatru și Coregrafie**

Programele pentru formarea continuă de specialitate a cadrelor didactice, urmăresc dezvoltarea unor noi competențe profesionale prin actualizarea și aprofundarea unor concepte și orientări actuale cu privire la educația artistică înțeleasă ca activitate creativă specifică și interdisciplinară de formare a tinerei generații. La **examenul pentru definitivare** se are în vedere atât însușirea temeinică și completă a conținutului teoretic pe care îl presupune domeniul artistic și formele lui de manifestare, cât și conștientizarea finalității lui concrete. Totodată, se urmărește necesitatea înțelegerii în mod creativ a noțiunilor noi din domeniul științelor educației și a metodologiei actuale, ca premise ale optimizării cunoștințelor și experienței dobândite anterior și obținerii unei calificări superioare.

Programa pentru **gradul didactic II** și tematica lucrărilor didactico-științifice pentru **obținerea gradului didactic I** are ca scop îndrumarea și stimularea cercetării psihopedagogice și didactice a profesorilor specializați în domeniul educației artistice, a accentuării preocupării lor pentru studierea problemelor teoretice și practice specifice prin ateliere de creație la care participă întreaga grupă de studiu, precum și pentru fructificarea participării autorizate a acestora la dezvoltarea, modernizarea și perfecționarea actelor de învățare și exprimare prin intermediul artelor spectacolului. Caracterul integrator și multicultural al activităților specifice disciplinelor din specialitatea *Artele spectacolului* este dezvoltat în cadrul mai larg al demersului didactic. Învățarea în artă fiind, deopotrivă, teoretică și covârșitor practică (și doar în acest sens, operațională), punerea în aplicare a acestui conținut implică, din partea profesorilor, necesitatea cercetării, inovării în direcția descoperirii unor strategii și modalități tehnice pentru stimularea creativității elevilor. Acesta este obiectivul fundamental al înnoirii continue a informației de specialitate, psihopedagogice, metodologice și al evaluării muncii fiecărui cadru didactic și, totodată, a componentelor preconizate de reforma curriculară în curs de desfășurare în învățământul românesc de toate gradele.

Caracterul integrator și multicultural al acțiunilor reprezentative pentru disciplinele artelor spectacolului este dezvoltat în cadrul mai larg al demersului didactic. Învățarea în artă fiind teoretică și practică (și doar în acest sens, operațională), punerea în aplicare a acestui conținut implică din partea profesorilor motivații de inovare și descoperire a unor strategii, modalități tehnice, mijloace și forme active pentru stimularea creativității teatral-coragrafice a elevilor. Acesta este obiectivul fundamental al îmbogățirii informației de specialitate, psihopedagogice, metodologice și al evaluării muncii fiecărui cadru didactic, a componentelor preconizate de reforma curriculară în curs de desfășurare în învățământul românesc de toate gradele.

Prezentă programă urmărește să înlesnească pătrunderea în teoria modernă a artelor spectacolului, pentru a da posibilitatea profesorilor din învățământul preuniversitar să-și structureze cunoștințele și activitatea didactică în așa fel încât să poată urmări, în mod coerent, un traseu unitar. Finalitatea studiului artelor spectacolului (teatru sau coregrafie) este complexă: aduce o contribuție importantă la formarea personalității tinerilor elevi, dezvoltă creativitatea, sociabilizează, pune în lumină virtualități latente. Mijloacele de exprimare specifice domeniului artistic ocupă un loc important în ecuația comunicării didactice datorită impactului psihologic pe care îl au asupra copiilor sau elevilor.

COMPETENȚE TRANSVERSALE

- Conturarea unui profil intelectual și profesional prin consultarea constantă a materialelor bibliografice (de specialitate și din specialități înrudite). Folosirea tehnicilor

moderne de informare și a metodelor specifice pentru asimilarea cunoștințelor necesare procesului didactic specific educației artistice.

- Competența de a comunica (sinergic) cu scopul cooperării creative și al respectării diverselor opinii, al asimilării propunerilor alternative și/sau, eventual, al includerii lor în proiecte personale.
- Competența de autoevaluare și introducerea feed-back-ului în proiecția personală a carierei.
- Competența de a sesiza, la nivelul actului creativ, necesitatea alternării educației moral civice cu educația artistică (teatral – coregrafică), cerință de bază a educației globale a tânărului în noua conjunctură, a mondializării.

COMPETENȚE PROFESIONALE

COMPETENȚE GENERALE ÎN DOMENIUL ARTELOR SPECTACOLULUI

- Competența de a desfășura o activitate continuă având la bază o opțiune conștientă, privind valoarea acțiunii.
- Competența unei viziuni globale asupra finalității acțiunii ca o consecință a pregătirii manageriale (elaborarea obiectivelor, anticiparea finalităților, existența alternativelor).
- Competența de a distinge între numeroase solicitări o activitate cu un conținut complex și cu o finalitate pozitivă pentru educația artistică a tânărului.
- Competența legată de afirmarea propriei personalități, din dorința de evoluție intelectuală și profesională continuă, indiferent de situațiile pasagere sau conjuncturale.

COMPETENȚE SPECIFICE (DEFINITIVAT)

- Cunoașterea temeinică a conținuturilor științifice și didactice ale disciplinelor.
- Capacitatea de a construi/alcătui demersuri didactice interactive cu integrarea conținuturilor metodice.
- Capacitatea de adecvare a demersului didactic la colectivul clasei/elevului și/sau la specificul disciplinelor.
- Capacitatea de a actualiza prin lecturi, activități în atelier, demonstrații, expuneri, cerințele reformei curriculare; comunicarea eficientă cu partenerii în activitatea educațională.
- Capacitatea de a ține o evidență clară a activităților și documentelor; structurarea lor în funcție de importanță; includerea celor valoroase în spectacole, recitaluri sau/și în comunicări de sinteză, schimburi de opinii, proiecte.

(GRADUL DIDACTIC II ȘI I)

- Selecția, aprofundarea și dezvoltarea conținuturilor științifice specifice disciplinelor.
- Capacitatea de implicare profesională la îmbogățirea conținutului artistic aplicativ al instrumentelor de lucru (programe, manuale, materiale didactice).
- Capacitatea de a structura modalități originale de abordare a problemelor de limbaj artistic în cadrul activităților școlare; evaluarea eficientă a diferitelor tipuri de demersuri educaționale.
- Capacitatea de modulare a demersurilor și creativității didactice; surprinderea aspectelor psihopedagogice și metodologice ale formării deprinderilor și stimulării aptitudinilor teatral-coregrafice ale elevilor.

- Capacitatea de proiectare și realizare a unor demersuri de dezvoltare curriculară și intercurriculară.
- Capacitatea de a practica un management artistic eficient, în care factorul educațional interdisciplinar să fie primordial; preluarea treptată a sarcinilor manageriale de către elevi asemeni unui transfer de informație și atitudine spre tânăra generație.
- Capacitatea de a face „școală” în formula „maestru-ucenic” să fie demonstrată prin manifestări artistice colective, comunicări didactice.

N o t ă: Programă pentru specialitatea **Artă teatrală (Regie, Teatologie, Arta actorului)**.

Conținutul programei pentru **definitivat** este structurat astfel:

- I) istoria teatrului universal;
- II) istoria teatrului românesc;
- III) estetica și teoria artei spectacolului;
- IV) atelierul de arta actorului;
- V) bibliografie;
- VI) didactica predării artelor spectacolului; bibliografia și tematica didacticii domeniului pentru definitivat și gradul II sunt comune.
- VII) recital actoricesc- pentru absolvenții specializării **Arta actorului** ; probele pentru definitivat și gradul II sunt comune;
- VIII) pedagogie.

Conținutul programei pentru **gradul II** este următorul:

- I) istoria teatrului universal;
- II) istoria teatrului românesc;
- III) estetica și teoria artei spectacolului;
- IV) atelierul de arta actorului ;
- V) bibliografie;
- VI) didactica predării artelor spectacolului; bibliografia și tematica didacticii domeniului pentru definitivat și gradul II sunt comune.
- VII) recital actoricesc- pentru absolvenții specializării **Arta actorului**; probele pentru definitivat și gradul II sunt comune;
- VIII) pedagogie.

Bibliografia și tematica didacticii domeniului pentru definitivat și gradul II sunt comune.

Programă pentru specialitatea **Arta actorului mânăitor de păpuși și marionete**.

Conținutul programei pentru **definitivat** este structurat astfel:

- I) elemente de limbaj și antropologie teatrală specifice teatrului de animație; bibliografia pentru definitivat și gradul II sunt comune;
- II) elemente de istoria și estetica spectacolului de păpuși și marionete; bibliografia pentru definitivat și gradul II sunt comune;
- III) forme și tehnici de construcție a păpușilor; treptele de inițiere în arta mânăirii păpușilor și marionetelor; bibliografia pentru definitivat și gradul II sunt comune
- IV) didactica predării artei teatrului de păpuși și marionete; bibliografia și tematica didacticii domeniului pentru definitivat și gradul II sunt comune.
- V) recital de artă păpușărească în vederea susținerii probei practice de specialitate; bibliografia și tematica pentru definitivat și gradul II sunt comune.
- VI) pedagogie.

Conținutul programei pentru **gradul II** este următorul:

- I) elemente de limbaj și antropologie teatrală specifice teatrului de animație; bibliografia pentru definitivat și gradul II sunt comune;
- II) elemente de istoria și estetica spectacolului de păpuși și marionete; bibliografia pentru definitivat și gradul II sunt comune;

III) forme și tehnici de construcție a păpușilor; treptele de inițiere în arta mânăirii păpușilor și marionetelor; bibliografia este comună cu cea de la definitivat;

IV) didactica predării artei teatrului de păpuși și marionete; bibliografia și tematica didacticii domeniului pentru definitivat și gradul II sunt comune.

V) recital de artă păpușărească în vederea susținerii probei practice de specialitate; bibliografia și tematica pentru definitivat și gradul II sunt comune.

VI) pedagogie.

Programă pentru specialitatea **Coregrafie (dans clasic, dans românesc, dans contemporan și dans de caracter)**.

Conținutul programei pentru **definitivat** este structurat astfel:

I) istoria baletului; bibliografia și tematica pentru definitivat și gradul II sunt comune;

II) tehnica predării - însușirii dansului (clasic, contemporan, românesc și de caracter); bibliografie;

III) didactica predării dansului (clasic, contemporan, românesc, de caracter); bibliografie;

IV) recital coregrafic în vederea susținerii probei practice de specialitate; probele pentru definitivat și gradul II sunt comune;

V) pedagogie.

Conținutul programei pentru **gradul II** este următorul:

I) istoria baletului; bibliografia și tematica pentru definitivat și gradul II sunt comune;

II) tehnica predării - însușirii dansului (clasic, contemporan, românesc și de caracter); bibliografie;

III) didactica predării dansului (clasic, contemporan, românesc, de caracter); bibliografie;

IV) recital coregrafic în vederea susținerii probei practice de specialitate; probele pentru definitivat și gradul II sunt comune;

V) pedagogie.

Tematica generală orientativă a lucrărilor didactico – științifice pentru obținerea gradului didactic I - Artele spectacolului (Teatru și Coregrafie)

Artă teatrală (Regie, Teatologie, Arta actorului)

DEFINITIVAT

I. Istoria teatrului universal

1. Originea și începuturile teatrului. Teatrul grec. Teatrul latin.
2. Forme ale teatrului în Orient (India, China, Japonia)
3. Teatrul medieval. Organizarea și spectacolele. Teatrul religios și teatrul laic.
4. Aspecte specifice ale teatrului în Renaștere (Italia – Commedia dell'arte, Spania – Autosacramentales).
5. Teatrul englez în epoca Renașterii (arhitectura scenică și dramaturgie).
6. Teatrul în clasicismul francez: tragedia și comedia (Corneille, Racine, Molière).
7. Particularitățile teatrului iluminist (Italia, Germania, Franța).
8. Romantismul în teatru (Anglia, Germania, Franța, Rusia).
9. Realismul și naturalismul în teatru. (Franța, Anglia, Țările nordice).
10. Teatrul antinaturalist (curenți și personalități).
11. Realismul psihologic în teatrul rus (teorie și dramaturgie).
12. Avangarda teatrală europeană (curenți, personalități, grupări).

13. Teatrul după cel de-al Doilea Razboi Mondial (noi direcții în dramaturgie, sisteme regizorale etc)
14. Tendințe novatoare în spectacolul contemporan (dramaturgie, teorie, personalități creatoare)

II. Istoria teatrului românesc

1. Forme de manifestare cu caracter de spectacol în folclorul românesc.
2. Teme și modalități de expresie la „primii noștri dramaturgi”(Iordache Golescu, Costache Facca, Mihail Kogalniceanu etc).
3. Instituțiile întemeietoare ale învățământului teatral românesc („Societatea Filarmonică” din București și „Conservatorul Filarmonic - Dramatic” din Iași).
4. Mari actori ai teatrului românesc în secolul al XIX-lea.
5. Primul mare dramaturg român: Vasile Alecsandri. De la primele comedii la „Ciclul Chirișelor” și de la feeria națională la drama istorică.
6. Momentul Caragiale și importanța lui în evoluția teatrului românesc.
7. Eroii reprezentativi în drama istorică națională.
8. Teatrul românesc în perioada interbelică (trupe, dramaturgie, personalități).
9. Aspecte majore ale comediei românești.
10. Teatrul românesc în a doua jumătate a secolului al XX-lea (dramaturgie, spectacologie).

III. Estetica și teoria artei spectacolului

1. Diversitatea spectacolelor și statutul autorului în teatrul contemporan. Controverse privind auctorialitatea spectacolului contemporan: „moartea” dramaturgului, creația colectivă și autorul colectiv, regizorul ca autor și autoritatea regizorală, condiția de autor a actorului, spectatorul ca autor. Opțiuni, poziții și experiențe semnificative în „ultimul sfert de secol teatral”.
2. Textul dramatic și tipologia spectacolului contemporan. Rostul textului în tradiția teatrului european: memoria culturală, interpretarea scenică și creația teatrală. Textul scris și textul scenic în spectacolele teatrale contemporane: strategii de utilizare a textului scris, autonomia și eteronomia textului scris, textul scenic. Metamorfozele textului scris în procesul lecturii scenice: conceperea și elaborarea textului scenic, oralitatea textului scenic, corelarea rostirii cu celelalte elemente sonore și vizuale ale imaginii scenice.
3. Experiment, inovație și experiență în teatrul contemporan. Reteatralizarea teatrului și redefinirea spectacolului de teatru: teatrul epic, teatrul expresionist, teatrul crud, teatrul total, teatrul sărac. Aventura creației colective, cultul prezenței și prioritatea imaginii în teatrul actual. Diseminarea teatrului: spectacolele de happening și de performance, teatrul-dans. Reabilitarea teatrului de artă.
4. Imaginea scenică și limbajul teatral. Structura imaginii scenice: planul realizării și planul derealizării. Flagranța și prezența pe scenă; Semioza și reprezentarea. Estetica jocului actoricesc și limbajul artei actorului; Statutul estetic al regiei de teatru: constituirea și ascensiunea regiei de teatru; Funcțiile artistice ale regiei, ritmul și atmosfera spectacolului.
5. Comunicarea teatrală și receptarea spectacolului de teatru: spectatorul și publicul teatral. Spectatorul ideal și rolurile spectatorului. Orizontul de așteptare și publicul teatral: Experiența estetică: interacțiunea, identificarea, distanțarea, înțelegerea, interpretarea. Atractivitatea, succesul și valorile artistice ale spectacolului.

6. Critica de teatru. Instanțele criticii: publicul, presa, juriul. Funcțiile, conceptele, metodele, formele criticii de teatru. Critica de teatru și memoria teatrală.

IV. Atelierul de arta actorului

1. Improvizația scenică

a. Obiectul improvizației, natura și particularitățile artei actorului de teatru, film și televiziune;

b. Spiritul de observație, memoria (mecanică, asociativă și afectivă), atenția, concentrarea, imaginația, orientarea;

c. Simțurile (vizual, auditiv, olfactiv, gustativ și tactil), relația cu mediul și obiectul;

d. Traversări ale spațiului scenic

e. Spațiul scenic:

f. Localizare (unde se petrece acțiunea?)

g. Temporalizare (când „se petrece acțiunea?"). Acțiune și contraacțiune;

h. Temperamente (coleric, sangvin, flegmatic și melancolic) asociate cu diverse vârste și profesioni;

i. Situații limită (ca punct final, ca punct mediu și ca punct de pornire în acțiunea scenică). Situație limită liber aleasă de elev. Situație limită aleasă de profesor;

j. Relația cu partenerul în spațiu și timp (fără text și cu text);

k. Necesitatea unității psihologice în procesul comunicării scenice, unitate determinată de datele caracterelor, scop, comportare justă, claritate, adevăr scenic, durata acțiunii și justificarea ei;

l. Relația cu partenerul prin intermediul simțurilor;

m. Relația cu partenerul prin intermediul localizării și temporalizării;

n. Relația cu partenerul prin intermediul vârstei și al profesiei;

o. Relația cu partenerul cu început și sfârșit dat;

r. Relația cu partenerul - variațiuni pe o temă dată, prin combinarea și permutarea temperamentelor fundamentale; situația limită;

s. Improvizații cu situații extrascenice ale personajelor în studiu la interpretarea caracterelor dramatice.

2. Arta actorului

a. Vocația actorului; procesul de creație;

b. Acțiunea scenică. Realitatea, izvor al fanteziei creatoare. Determinarea social-istorică. Arta dramatică și psihologia. Empatia;

c. Transpoziție - natura și mecanismul proceselor emoționale. Caracteristicile emoției scenice. Rolul acțiunii și întrușiparea. Gândirea și comunicarea. Dialogul - genul epic - genul dramatic;

d. Text, subtext - monologul interior - viața interioară a personajului;

e. Acțiunea și contraacțiunea. Conflictul dramatic. Situația și relațiile scenice. Desfășurarea relațiilor. Elemente de caracterizare;

f. Expresivitatea scenică, mijloace de expresie. Desfășurarea dinamică a acțiunii;

g. Dorința și voința de creație. Documentare. Intuiție. Biografia personajului.

Elaborarea imaginii interioare. Imaginea virtuală;

h. Analiza textului dramatic;

i. Trăire și iluzie: stabilirea acțiunilor psiho-fizice ale personajelor;

j. Partener - relație - comunicare.

3. Realizarea spectacolului teatral

a. Concepția regizorală - bază a realizării spectacolelor de teatru: atitudinea regizorului față de ideile textului dramatic exprimată prin mijloace specifice actului teatral. Concepția regizorală - viziune artistică a realizării viitorului spectacol de teatru. Atitudinea regizorului față de tema, ideea și mesajul textului dramatic. Relativa independență a spectacolului de teatru față de textul literar. Modificări aduse textului dramatic în funcție de concepția regizorală. Concepția regizorală și creația celorlalți realizatori ai spectacolului;

b. Parcurgerea drumului text - spectacol. Realitate - metaforă - simbol;

c. Analiza textului dramatic - latura ideatică, condiția socială, idei filosofice în text și în spectacol; împărțirea pe fragmente. Etapele evoluției dramatice - conflict - relații, în condițiile spectacolului integral;

d. Documentare. Analiza rolului. Biografia personajului. Monologul interior. Evoluția relațiilor între personaje;

e. *Mise-en scène* (punerea în scenă);

f. Spațiul scenic - desfășurarea relațiilor - momente dramatice;

g. Ecleraj și sonorizare în realizarea spectacolului de teatru;

h. Accesorii - costume, decor, machiaj, recuzită;

i. Recepția spectacolului.

4. Mijloacele de expresie în artele spectacolului (tehnica și arta vorbirii; expresia corporală, cunoștințe muzicale și cânt)

a. Noțiuni de bază despre prozodie și limbajul artistic;

b. Elementele de bază a tehnicii vocale;

c. Expresivitatea vorbirii scenice;

d. Expresia corporală: acrobație scenică, ritmică, balet, dans, lupte;

e. Mijloacele și exercițiile specifice ale antrenamentului corporal;

f. Potențialul de utilitate al elementelor de mișcare în procesul de creație scenică.

V. Bibliografie:

- Artaud, Antonin	- <i>Teatrul și dublul său</i> , Ed. Chinox, Cluj-Napoca, 1997.
- Banu, George	- <i>Actorul pe calea fără urmă</i> , Ed. Fundației Culturale Române, București, 1955.
- Banu, George	- <i>Ultimul sfert de secol teatral</i> , Ed. Paralele 45, București, 2003.
- Barba, Eugenio	- <i>O canoe de hârtie. Tratat de antropologie teatrală</i> , Ed. Unitext, București, 2004.
- Barba, Eugenio
Savarese, Nicola	- <i>Anatomie de l'acteur</i> , Ed. Bouffonneries Contraste, Cazilhac, 1986.
- Béres, András	- <i>Text și spectacol. Contribuții la estetica teatrului</i> , Ed. Academos, Târgu Mureș 2000.
- Berlogea, Ileana	- <i>Istoria teatrului universal</i> , vol. I-II, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1981-82.
- Berlogea, Ileana	- <i>Teatrul românesc în secolul XX</i> , Ed. Fundației Culturale Române, București, 2000.
- Boal, Augusto	- <i>Jocuri pentru actori și non-actori</i> , Fundația Concept, București 2005.
- Brădățeanu, Virgil	- <i>Istoria literaturii dramatice românești și a artei și spectacolului</i> , vol. I-III, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1966, 1979, 1982.

- Brecht, Bertolt
- Brook, Peter
- Chekhov, Michael
- Chitic, Paul Cornel
- Cohen, Robert
- Cojar, Ion
- Constantinidis, Stratos E.
- Cooper, S.
Mackey, S. Thornes
- Covătariu, Valeria
- Crișan, Sorin
- Cristea, Mircea
- Drimba, Ovidiu
- Fischer-Lichte, Erika
- Fischer-Lichte, Erika
- Fischer, Sándor
- Gabnai, Katalin
- Gassner, John
- Grotowski, Jerzy
- Grotowski, Jerzy
- Hull, S. Loraine
- Killár Kovács, Katalin
- Măniuțiu, Mihai
- Merő, Béla
- Montágh, Imre
- Pavis, Patrice
- Pavis, Patrice
- Rădulescu, Mihai
- Schechner, Richard
- Schechner, Richard
- *Scrieri despre teatru*, Colecție „Eseuri”, Ed. Univers, București, 1977.
- *Spațiul gol*, Ed. Unitext, București, 1997.
- *To the actor*, Harper&Row, New York, 1985.
- *Teatrul obiectelor*, Ed. Junimea, Iași, 1982.
- *Acting One*, Mountain View, Mayfield Publishing Co., 1992.
- *O poetică a artei actorului*, Ed. Paideia, Colecția Cartea Universitară, București, 1998.
- *Theatre under Deconstruction? A question of Approach*, New York and London Garland Publishing Co., 1992.
- *Theatre Studies an Approach for Advanced Level*, Stanley (Publishers) Ltd., Cheltenham, 1995.
- *Vocea, vorbirea, dicțiunea – pentru actori și redactori în mass-media*, Studii teatrale nr. 4, Institutul Internațional de teatru – Catedra UNESCO, București, 2003.
- *Teatru, viață și vis. Doctrină regizorală secolului XX*, Ed. Eikon, Cluj – Napoca, 2005.
- *Teatrul experimental contemporan*, Ed. Didactică și Pedagogică, R.A., București, 2005.
- *Istoria teatrului universal*, Ed. Saeculum I.O., București, 2000
- *Geschichte des Dramas*, Francke Verlag, Tübingen-Basel, 1999.
- *Semiotik des Theaters I-III*, Tübingen, Gunter Narr Verlag, 1983.
- *A beszéd művészete (Arta vorbirii)* Gondolat Kiadó, Budapest, 1966.
- *Drámajátékok – gyűjtemény (Culegere de exerciții și jocuri dramatice)*, Tankönyvkiadó, Budapest, 1987.
- *Formă și idee în teatrul modern*, Ed. Meridiane, București, 1972.
- *Spre un teatru sărac*, Ed. Unitext, București, 1998.
- *Színház és rituálé (Teatru și ritual)*, Kalligram Kiadó, Budapest, 1998.
- *Strasberg's Method*, Ox Bow Publishing, 1985.
- *Improvizația în procesul creației scenice*, Ed. Universității de Artă Teatrală, Târgu Mureș, 2005.
- *Redescoperirea actorului*, Ed. Meridiane, București, 1985.
- *Színháték-színész. Közelítések a színház esztétikához és Sztanyislavszkij módszeréhez (Despre metoda lui Stanislavski)*, Új Mandátum Kiadó, Budapest, 2002.
- *Nyelvművesség (Educația limbajului)*, Múzsák Kiadó, Budapest, 1990.
- *L'analyse des spectacles*, Nathan, Paris, 1996.
- *Dictionnaire du théâtre*, Armand Colin, Paris, 2002.
- *Stilistica spectacolului. Elemente de stilistică antropologică în teatru*, Ed. Junimea, Iași, 1985.
- *Despre structura spațială în teatrul total*, trad. I.A.T.C. din rev. „Educational Theatre Journal”, nr. 4, 1971.
- *Essays on Performance Theory 1970 – 1976*, Drama Book Specialists (Publishers), New-York, 1977.

- Simhandl, Peter - *Theatergeschichtein einemen Band*, Henschel Verlag Berlin, 1996.
- Stanislavski, Konstantin - *Munca actorului cu sine însuși*, Ed. ESPLA, București, 1956.
- Szöke, István - *Rolul dansului în universul ficțiunilor scenice*, Lucrare de doctorat, U.N.A.T.C. „I.L. Caragiale”, București, 2005.
- Tonitza, Iordache Michaela - *Arta teatrului*, Ed. Nemira, București, 2004.
- Banu, George
- Ubersfeld, Anne - *Termenii cheie ai analizei teatrale*, Ed. Institutul European, Iași, 1999.
- Wilshire, Bruce - *Role Playing and Identity. The Limits of Theatre as Methapor*, Indiana University Press, Bloomington.
- xxx - *The Oxford Illustrated History of the Theatre*, Oxford University Press, 1995.
- xxx - *Magyar színháztörténet (Istoria teatrului maghiar)*, vol. I-II-III, Magyar Könyvklub, 2000, 2001, 2002.
- xxx - Alte cursuri, prelegeri și studii de specialitate multiplicat în cadrul facultăților de artă teatrală .

VI. Didactica predării artelor spectacolului

(programa și bibliografia sunt comune pentru definitivat și gradul didactic II)

1. Procesul de învățământ ca relație între predare-învățare-evaluare. Caracterul formativ-educativ al procesului de învățământ:

- specificul atelierului de arta actorului – experimentarea practică, lucrul în grup, importanța procesului (succesul e rezultatul procesului și este, mai ales la acest nivel, secundar); relația de împreună experimentare între profesor și elevi; specificul învățării artei actorului: descoperirea personală. (vezi Viola Spolin – op. cit., capitolul I „Cele șapte aspecte ale spontaneității”, p. 49)
- dezvoltarea capacităților și aptitudinilor personale (memorie, concentrare, promptitudine, ritm, coordonare, etc.) și formarea unor deprinderi legate de tehnicile teatrului (tehnicile teatrului sunt tehnicile comunicării – vezi Viola Spolin, op. cit., p. 61);
- exersarea relației cu publicul încă de la primele ateliere de arta actorului (publicul este partener de lucru, participant la experiența comună);
- crearea atmosferei creatoare și a premiselor performanței;
- etapele desfășurării unui atelier (antrenament, jocuri teatrale, exerciții de improvizație non-verbale și verbale);
- organizarea și îndrumarea studiului colectiv și individual, pe un parcurs cumulativ, de la simplu la complex (fără a sări etape, pentru a nu periclita dezvoltarea organică).

2. Proiectarea atelierului de arta actorului-demers de organizare anticipată a activității didactice:

- a. cunoașterea programei (lecturare, asimilare) în perspectiva corelării conținuturilor și a activităților de învățare cu obiectivele/competențele acesteia.
- b. proiectarea atelierului prin prisma realizării obiectivelor/competențelor cadru (realizarea unui model de proiectare pentru desemnarea activităților de învățare în care vor fi implicați elevii, a selectării resurselor cele mai eficiente).
- c. strategii didactice de realizare a conținuturilor programei, conforme cu etapele de predare a atelierului. Ordinea problemelor de studiat este stabilită de fiecare profesor în parte în funcție de necesitățile grupului, dar se va ține cont de parcursul propus de Stanislavski și concretizat de metoda Violet Spolin, exercițiile fiind, de asemenea, *adaptate vârstei elevilor*: Orientare, Senzorialitate conștientă, Relație fizică, Relație verbală (toate conduse de principiul

Adevărului).

d. constituirea demersului didactic pentru realizarea unui învățământ centrat pe elev.

3. Metode și mijloace didactice specifice:

- Jocuri teatrale, exerciții de improvizație, repertoriul personal;
- Metodologia specifică atelierului de arta actorului (vezi Viola Spolin, op. cit., p. 66) Rezolvarea de probleme, Indicația pe parcurs, Echipele și prezentarea problemei, Evaluarea, Cadrul fizic al studioului de arta actorului (p. 80), Principii și Puncte de reper (p. 85).
- viziunea de spectacole – modalitate de formare a capacității de selectare a valorilor artistice (a gustului artistic) și, implicit, modalitate de structurare a personalității elevului;
- corelarea studiului artei actorului cu mijloace de expresie ale altor discipline (literatură, educație plastică, educație vizuală, design, scenografie, arta costumului, etc.).

Bibliografie:

- Allport, G. - *Structura și dezvoltarea personalității*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1981.
- Antonesei, L. - *Fundamentele culturale ale educației*, Ed. Polirom, Iași, 1996.
- Birch, A. - *Diferențe interindividuale*, Ed. Tehnică, București, 1999.
- Hayward, Sh.
- Ionescu, M.; Chiș, V. - *Metodologia activității didactice*, în *Didactica modernă* (coord. M.Ionescu, I.Radu), Ed.Dacia, Cluj-Napoca, 1995.
- Iucu Romiță - *Managementul și gestiunea clasei de elevi*, Ed. Polirom, Iași, 2000
- Pavelcu, V. - *Cunoașterea de sine și cunoașterea personalității*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1982.
- Tomșa, Gh. - *Orientarea și dezvoltarea carierei la elevi*, Casa de Editură și presă „Viața Românească”, București, 1999.

VII. Recital actoricesc - pentru absolvenții specializării Arta actorului

Prezentarea unui microrecital în vederea susținerii probei practice de specialitate. Candidații vor prezenta un microrecital (15 - 20 de minute) cuprinzând o secvență scenică (versuri sau proză) pe un scenariu alcătuit de ei. Modalitățile de expresie scenică pot fi diverse și rămân la alegerea candidaților. Candidații vor avea în vedere:

- concordanța dintre tema textului ales pentru reprezentare prin elemente de limbaj și concepția scenică a microrecitalului;
- concordanța dintre mijloacele scenice pe care le-au ales/creat și capacitatea de percepere a categoriei de public căruia i se adresează.

VIII. Pedagogie - programa pentru definitivat - profesori de toate specializările, aprobată în 2007.

GRADUL DIDACTIC II

I. Istoria teatrului universal

1. Etape în evoluția tragediei antice grecești: Eschil (Orestia), Sofocle (Antigona) și Euripide (Medea).
2. Modalități de realizare dramatică în teatrul medieval european: valoarea de generalizare a metaforei și parabolei în mistere și miracole.
3. Aspecte comune și particularități în teatrul renescentist: commedia dell'arte și afirmarea

actorului profesionist (Andrea Perrucci: Despre arta reprezentației dinainte gândite și despre improvizație); spectacolul religios, spectacolul popular și spectacolul de curte în „secolul de aur“ spaniol (Lope de Vega: Câinele grădinarului).

4. Teatrul elisabetan și „cazul“ Shakespeare: apariția profesioniștilor în teatru (actori, manageri, dramaturgi); arhitectura spațiului de joc; direcții noi de expresie teatrală prin dramaturgia lui Shakespeare – tragedie, comedie, piese istorice (Hamlet, Visul unei nopți de vară, Richard al III-lea).
5. Rolul clasicismului francez în dezvoltarea teatrului. Respectarea normelor în construcția dramatică: Racine (Fedra), Corneille (Cidul); revoluționarea genului comic: Molière (Avarul).
6. Secolul luminilor. Drama burgheză (Diderot: Nepotul lui Rameau), comedia sentimentală (Mariveaux: Jocul dragostei și al întâmplării) și implicarea socială a teatrului (Beaumarchais: Bărbierul din Sevilla).
7. Evoluție și tradiție în teatrul italian: controversa Gozzi (Regele cerb) și Goldoni (Slugă la doi stăpâni). Teatrul german între politic, social și etic: Goethe (Faust).
8. Refuzul normelor, elogiul fanteziei și alianța natură-adevăr în teatrul romantic englez (Shelley: Familia Cenci), francez (Hugo: Hernani) și rus (Pușkin: Boris Godunov).
9. Teatrul rusesc și contribuția lui la evoluția artei scenice: de la Gogol (Revizorul) la Cehov (Pescărușul) și de la Cehov (Livada de vișini) la Gorki (Azilul de noapte).
10. De la romantism la realism, de la adevăr psihologic la expresionism: problema libertății individuale și a căutării vocației la Ibsen (Nora) și Strindberg (Domnișoara Iulia).
11. Repere majore în teatrul de expresie anglo-saxonă al secolului XX: critica socială de la George Bernard Shaw (Pygmalion) la „furioșii“ englezi (John Osborne: Privește înapoi cu mânie); teatrul american de la tragedia modernă (Eugene O'Neill: Din jale se întrupează Electra) la drama omului în societatea contemporană la Arthur Miller (Vrăjitoarele din Salem) și Tennessee Williams (Un tramvai numit dorință).
12. Poetici ale teatrului contemporan: teatrul epic și noua tehnică de interpretare la Bertolt Brecht (Micul Organon); revalorificarea moștenirii lui Shakespeare și poetica spațiului gol la Peter Brook (Spațiul gol); teatrul ca „întâlnire magică“ între actor și spectator la Jerzy Grotowski (Spre un teatru sărac).
13. Direcții novatoare în teatrul modern și postmodern: de la „măștile“ lui Pirandello (Șase personaje în căutarea unui autor) și teatrul absurdului (Eugene Ionesco: Rinocerii) până la falimentul umanității în dramaturgia lui Beckett (Așteptându-l pe Godot) și intertextualismul postmodern la Heiner Müller (Hamletmaschine).
14. Artă spectacolului în epoca postmodernă: implicare socială, cercetare, educație, interdisciplinaritate, noi tendințe în opera unor creatori reprezentativi: Augusto Boal (teatrul comunitar), Pina Bausch (teatru dans), Ariane Mnouckhine (Cirque du Soleil), Robert Wilson (teatru-imagină), Robert Lepage (teatrul multimedia). [sursa de informare pentru acest subiect: internet]

II. Istoria teatrului românesc

1. Principalele forme ale teatrului folcloric: laice, religioase; importanța teatrului folcloric și influența lui asupra dezvoltării teatrului cult; varietatea măștilor populare. Funcția și evoluția lor de la sacru la profan, de la ritual la ludic.
2. Apariția și afirmarea teatrului românesc modern și lupta pentru consolidarea sa (1840 - 1877): momente reprezentative ale organizării vieții teatrale românești până la 1840; primele spectacole în limba română; rolul „Daciei Literare” în dezvoltarea literaturii naționale; inaugurarea Teatrului de la Copou (1846) și a Teatrului cel Mare (1852); Primele școli de teatru: organizare, principii, metode de predare, spectacole. Școala Filarmonică din București (1834). Conservatorul Filarmonic Dramatic din Iași (1836).

3. Clasicii dramaturgiei românești din secolul al XIX-lea: Vasile Alecsandri (modalități și procedee comice specifice creației sale; arta portretizării; valori compoziționale; prefigurări ale teatrului modern; perenitatea și actualitatea sa); Bogdan Petriceicu-Hașdeu – personalitate enciclopedică, îndrumător, cronicar și teoretician al dramei; *Răzvan și Vidra* – prima dramă istorică reușită din teatrul românesc. Mihai Eminescu – îndrumător, animator, critic de teatru și virtual dramaturg.
4. Clasicii dramaturgiei românești din secolul al XIX-lea - I. L. Caragiale: operele dramatice fundamentale; modalități și procedee comice; perenitatea creației caragialiene; mari spectacole Caragiale; tragicul la Caragiale.
5. Viața teatrală și arta scenică în secolul al XIX-lea: Matei Millo – creatorul școlii realiste românești de interpretare. Mihail Pascaly – creatorul școlii romantice de interpretare; trio-ul de aur al teatrului românesc: Grigore Manolescu – Aristizza Romanescu – C. I. Nottara (mari creații, stil de interpretare, modalități de înnoire ale limbajului artistic, contribuții la arta pedagogică). Alți importanți artiști: Ștefan Iulian, Mihail Mateescu, Agatha Bârsescu – aportul lor la diversificarea tipurilor interpretative.
6. Dramaturgia românească între 1900 - 1918 (I): Drama istorică – “Vlaicu Vodă” de Al. Davila; tendința de modernizare a dramei istorice prin prezența eroului dilematic, capabil să-și disimuleze sub mască adevărata identitate; Barbu Ștefănescu Delavrancea – creatorul primei trilogii din teatrul românesc; drama psihologică; feeria și basmul dramatizat (Victor Eftimiu, Zaharia Bârsan; Șt.O. Iosif, Dimitre Anghel); comedia: diversificarea genului comic (farsa, parodia, comedia bulevardieră, comedia de salon); drama și comedia tragică: Ronetti Roman, Mihail Sorbu.
7. Învățământul teatral românesc în primele două decenii ale secolului XX: profesori, metode, programe de studiu. Aristizza Romanescu, C. I. Nottara. Arta spectacolului în primele două decenii ale secolului XX. Continuitatea școlii de comedie: Ion Brezeanu, Vasile Toneanu, Maria Ciucurescu; orientarea spre un nou repertoriu și o interpretare bazată pe simplitate, interiorizare și adevăr: Petre Liciu, Ion Livescu, Aristide Demetriade. Mișcarea teatrală ieșeană: Aglae Pruteanu, State Dragomir.
8. Tendințe și direcții ale dezvoltării dramaturgiei românești interbelice: comedia și ipostazele ei (Comedia lirică: Victor Ion Popa, Mihail Sebastian, George Ciprian, Tudor Mușatescu, Alexandru Kirițescu etc.)
9. Afirmarea regiei ca factor artistic autonom: personalitatea lui Paul Gusty. Ion Sava: regizor, dramaturg, gânditor teatral cu contribuții teoretice în domeniul reateatralizării teatrului, al regiei și scenografiei; experimente regizorale inedite: „Macbeth cu măști”.
10. Fațete majore ale teatrului interbelic: drama de idei: definirea conceptului; elemente caracteristice, conexiuni cu teatrul european (Camil Petrescu – dramaturg al teatrului de idei); teatrul poetic: definirea conceptului, universul tematic, apelul la mit, legende, confluența cu expresionismul; Lucian Blaga și dimensiunea poetico-filosofică a teatrului său.
11. Direcții ale dramaturgiei românești contemporane. Teatrul mitico-poetic (Radu Stanca, Valeriu Anania, Mircea Eliade). Comedia: Aurel Baranga, Gellu Naum, Teodor Mazilu); alte ipostaze ale dramei: Horia Lovinescu, Marin Sorescu, D.R. Popescu, Dumitru Solomon. Dramaturgia post-decembristă: promovarea unui nou realism, un „neorealism” sau mai exact „un realism cotidian”; tineri dramaturgi consacrați: Vlad Zografi, Horia Gârbea, Radu Macrinici, Saviana Stănescu, Alina Nelega, Ștefan Caraman, Ștefan Peca, Răzvan Petrescu, Valentin Nicolau, Andreea Vălean, Gianina Cărbunariu, Theodora Herghelegiu, Vera Ion, Bogdan Georgescu.
12. Creatori marcanți ai teatrului românesc contemporan: actori, regizori, teoreticieni.

III. Estetica și teoria artei spectacolului

1. Statutul esteticii: Obiect, metode, problematică și categorii specifice; Frumosul și Arta. Categorii estetice: Categorii filosofice – categorii estetice. Sistemul categoriilor estetice (E. Souriau, Ch. Lalo, Evangelos Moutsopoulos); Categorii estetice – categorii afective (Mikel Dufrenne). Categoriile estetice în actualitate.
2. Frumosul – fenomen estetic de bază și categorie centrală a esteticii: Ideea de frumos în sine (Platon); marea teorie cu privire la frumos (de la Pitagora până în sec. XVII-XVIII). caracteristicile frumosului clasic; Frumosul și urâtul: estetica urâtului la Karl Rosenkranz; Frumosul ca obiect universal al esteticii: N. Hartmann; Frumosul – sinonim cu valoarea estetică (Liviu Rusu, Ion Ianoși, Ion Toboșaru).
3. Tragicul: Tragedia clasică grecească (Esechil, Sofocle, Euripide) și tragicul. Evoluția categoriei tragicului. Tragicul și tragedia în neoclasicism: Shakespeare, Corneille, Racine; Filosofii pantragice și pesimismul: Schopenhauer, Kierkegaard. Caracterul destinal și fondul pesimist al tragicului (Johannes Volkelt); „Existența tragică”: D.D. Roșca. Tragicul și absurdul: Albert Camus, Eugen Ionesco, Becket. Tragicul și relativismul postmodern.
4. Comicalul: Comicalul și comedia în antichitatea greco-latină și în iudeo-creștinism. Statutul comicalului în gândirea creștină; Comedia clasică. Importanța caracterului; Comicalul în diversele arte după arta romantică; Comicalul și râsul (Henri Bergson). Mecanisme de realizare a comicalului. Comicalul și cuvântul de spirit (Sigmund Freud); Spiritul și ironia (Jean-Marc De fays). Locul comicalului și al ironiei în cultura postmodernă.
5. Conceptul de formă în estetică: Conceptul de formă. Psihologia și estetica formei în sec. XIX-XX; Accepțiile conceptului de formă în estetică. Forma sistem. Forma aspect. Forma contur; Importanța formei substanțiale și a formelor apriorice pentru teoria estetică (Riegl, Worringer, Völfflin, Nietzsche, Spengler); Formă și conținut în artele dramatice și ale spectacolului (Ioan Toboșaru, Gheorghe Ceaușu).
6. Conceptul de artă: *Ars* și *techne*. De la artele liberale la artele frumoase; Definiția „platoniciană” a conceptului de artă. Definiția wittgensteiniană. Originea operei de artă la Heidegger; Conceptul artei și experiențele avangardei. Disoluția artei și spiritul postmodern (Luc Ferry, Derrida). Convenția în artă (Umberto Eco, Ion Toboșaru).
7. Opera de artă și momentele ei constitutive: Tezele unei filosofii a operei (Tudor Vianu, Umberto Eco). Izolarea, ordonarea, clarificarea și idealizarea ca momente antologice ale operei de artă. Importanța atributelor de originalitate imutabilă și de ilimitare simbolică; Fenomenologia operei de artă (Roman Ingarden, Mikel Dufrenne). Structura operei dramatice (Ion Toboșaru).
8. Unitatea și diversitatea artei: Perspective filosofice asupra formelor evolutive ale artei (Hegel, Ion Toboșaru, Ion Ianoși); Morfologia artei (M.S. Kagan). Clasificarea artelor. Principii antologice și semiotice.
9. Receptarea artistică: Estetica receptării (Hans Robert Jauss). Condițiile și momentele receptării. „Obiectul estetic” – rezultat al experienței estetice. Formarea judecății estetice; Educația estetică. Kitsch-ul – fenomen al pseudo-artei.
10. Estetica artei teatrale: Profilul și fizionomia esteticii teatrale. Triada faptului teatral: dramă, creație scenică, public; Valorile estetice și arta dramatică. Esența artei actorului (Tudor Vianu, Ion Toboșaru). Teatru și teatralitate (Michaela Tonitza-Iordache, Ileana Berlogea, George Banu, Mihai Vasiliu, Octavian Saiu).

IV. Atelierul de arta actorului

1. Jocurile teatrale

- Sistemul de învățământ bazat pe Jocuri teatrale dezvoltă gândirea, capacitatea de structurare a strategiilor de rezolvare a problemelor, stimulează intuiția, încurajează descoperirea proprie, dezvoltă comportamentul organic (primul pas și cel mai important al unei eventuale dezvoltări artistice), dezvoltă toate abilitățile psiho-fizice necesare relaționării cu mediul înconjurător și cu partenerii de joc (toate aceste capacități fiind apoi translate inconștient, deci fără efort, în viața cotidiană).

- Diferența dintre Joc și joacă (jocul din curtea școlii, jocul de cabană, etc.) – Jocul are reguli proprii, pe care copilul le respectă de bunăvoie. („Gândirea înaintează, prin joc, de la cunoscut la necunoscut, de la previzibil la imprevizibil, de la sigur la problematic, de la nimereală la strategie, jocul nu se asociază facilului și nereseriosului, ci creației și sensibilității” – Solomon Marcus, *Artă și știință*, Ed. Eminescu, București, 1996, pag. 74, 75, 76).

- Caracteristicile jocului – vezi Viola Spolin, *Improvizație pentru teatru* (Unatc Press, 2008), capitolul „Experiență creatoare” (p. 49-66)

- Importanța lucrului în grup (de la jocurile de grup și la cele individuale) – teatrul este o artă colectivă (vezi Stanislavski și Viola Spolin).

- descoperirea instrumentelor de lucru prin intermediul Jocurilor teatrale (Punctul de concentrare – vezi Viola Spolin, op. cit., p. 70)

- arta actorului ca rezolvare de probleme (de la punctul de atenție la PDC și de aici la problema de rezolvat prin acțiune – vezi Viola Spolin, op.cit., p. 68).

- evoluția de la Jocul teatral la exercițiul de improvizație, complex, conținând parametrii *Situației scenice*: Unde, Cine, Ce, Cu ce scop.

2. **Exercițiile de improvizație** creează deprinderea ca, utilizând PDC-ul, acționând pentru rezolvarea problemei, comportamentul elevului să fie organic (nealerat de situația convențională în care se lucrează, grupul de lucru fiind împărțit în două grupuri: unul care acționează, altul care privește.)

- ambele grupuri vor analiza obiectiv experiența comună (vezi Evaluare – Viola Spolin, op. cit., p. 74, vezi Etichete și/sau Concepte – p. 83, Evitarea Cum-ului – p. 84)

- etapizarea exercițiilor de improvizație se va face de la simplu la complex, această metodă de învățare prin joc având ca obiectiv obținerea manifestării organice a individului, fapt pentru care este în mod necesar o metodă cumulativă, de rezolvare de probleme și descoperire personală: exerciții pentru simțuri, exerciții în care se introduc parametrii situației scenice – Unde, Cine, Ce și apoi, cel mai important, cel care motivează acțiunea scenică și definește Cine-le – Cu ce scop?

În această perioadă, a studiului preuniversitar cu specific teatral, Cine-le va fi întotdeauna persoana, pe principiul stanislavskian „Eu în situația dată”: „Eu sunt, în limbajul nostru arată faptul că m-am situat în centrul condițiilor născocite, că simt că mă găsesc în mijlocul lor, că exist în mijlocul vieții închipuie, în lumea lucrurilor imaginate și încep să acționez în propriul meu nume, pe riscul meu și cum îmi poruncește conștiința.” Stanislavski, *Munca actorului cu sine însuși*, p. 82. Dacă, în timpul studiului persoana devine personaj acesta este un lucru firesc, datorat specificului exercițiilor, dar obținerea Personajului nu va fi în nici un caz un scop în sine. Omul-rol va fi întotdeauna egal cu omul-artist, în înfinitatea de combinații posibile ale circumstanțelor situațiilor scenice și ale temelor date). Pentru cursurile cu elevii claselor I-VIII, vezi Viola Spolin, UNATC Press, 2008, capitolul „Copiii și teatrul” (cu subcapitolele „Înțelegerea copilului” – p. 321, „Principii fundamentale pentru copilul-actor” – p. 334, „Atelier pentru copii de 6-8 ani” –p. 344).

3. Abordarea textului

Evoluția de la textul improvizat în cadrul exercițiilor de grup sau individuale care presupun

existența elevului în circumstanțele alese sau date ale situației scenice la textul dat (replici scrise de către profesor sau colegi, utile în anumite exerciții) și apoi la textul scris. Gradul de dificultate al textelor abordate va crește treptat, în funcție de dezvoltarea organică individuală și a grupului.

Etapele utilizării textului scris sau ale textului de autor vor fi următoarele:

- fabule, poezii, povestiri al căror text poate fi împărțit întregului grup (rezultatul nu trebuie să fie „spunerea” unui text, ci jucarea unei situații posibile).
- texte de autor din literatura pentru copii și tineret (în funcție de vârsta fiecărui grup de lucru).

Criteriile de evaluare a situațiilor create vor fi guvernate de principiile enunțate de Jerzy Grotowski – „Cred sau nu cred” și „Înțeleg sau nu înțeleg”.

Dacă abordează texte din dramaturgia românească sau universală, profesorul de arta actorului va ține cont de un criteriu esențial: gradul de dificultate al acestora nu trebuie să depășească capacitatea de înțelegere și rezolvare a problemelor de către elevi. (Altfel, exercițiul de arta actorului va deveni un exercițiu de regie. Pe de altă parte însă, elevii pot fi împărțiți pe grupuri de lucru de maxim 5 persoane, care să realizeze un proiect: să scrie un text, cuprinzând o înșiruire de situații scenice legate de un subiect coerent, să se distribuie ei înșiși și să-l joace. Rezultatul trebuie să fie un exercițiu de maxim 20 de minute).

Elevii liceelor de specialitate trebuie să dobândească, de asemenea, capacitatea de a susține un recital (de minim 15 minute) cuprinzând fabule, poezii, povestiri și un monolog. Textele vor fi alese pe criterii de inteligibilitate și eficiență (personală) a mesajului și vor fi lucrate conform aceluiași principii ale dezvoltării organice:

- Eu în situația dată
- Coerența gândurilor elevului-actor în funcție de datele situației scenice (Ce spun? Cui mă adresez? Cu ce scop?)

4. Alcătuirea unui antrenament colectiv

Fiecare profesor va formula, în funcție de necesitățile grupului, un antrenament cuprinzând exerciții specifice pentru expresivitatea corporală și verbală. Desigur, jocurile teatrale exersează expresivitatea, iar rostirea corectă este consecința nemijlocită a unei gândiri juste; totuși, exercițiile tehnice au rol ordonator și sprijină dezvoltarea organică și creativă a individului și a grupului. (vezi K.S. Stanislavski, *Munca actorului cu sine însuși*, „Destinderea mușchilor” – p. 132, „Dezvoltarea expresivității trupului” – p. 400, „Plastica” – p. 410, „Dicțiunea și canto” – p. 428, „Vorbirea pe scenă” – p. 450).

V. Bibliografie (cea de la definitivat la care se adaugă):

- Badian Suzana - *Arta mișcării scenice*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1970.
- Berlogea, Ileana - *Teatrul și societatea contemporană*, Ed. Meridiane, București 1985.
- Bârzea Cezar - *Arta și știința educației*, Ed. Didactică și Pedagogică , București , 1995
- Colceag Gelu - *Oameni de prisos în lumina rampei* , UNATC Press, București , 2006
- Donellan Declan - *Reguli și instrumente pentru jocul teatral* ,Ed, Unitext , București , 2003
- Manda Nicolae - *Teatralitatea , un concept contemporan* , UNATC Press , București , 2006
- Oprescu, Dan - *Etic-estic în gândirea românească*, Ed. Minerva, București 1984.

- Solomon, Marcus
 - Stanislavski, K.
 - Stan Sandina
 - Toporkov V.
 - Vasiliu, Mihai
 - Vianu, Tudor
 - xxx
 - xxx
 - xxx
- *Artă și știință*, Ed. Eminescu, București, 1996.
 - *Munca actorului cu sine însuși*, Ed. ESPLA, București, 1956.
 - *Arta vorbirii scenice*, Ed. Didactică și Pedagogică, București,
 - *Stanislavski la repetiție*, cartea rusă, București, 1951
 - *Istoria teatrului românesc*, Ed. Didactică și Pedagogică, București 1995.
 - *Arta Actorului* în „Scrieri despre teatru”, Ed. Eminescu, București, 1977
 - *Arta actorului*, vol. I, Ed. Didactică și Pedagogică, București.
 - *Istoria teatrelor în România*, Ed. Academiei, vol. I-III. București
 - Alte cursuri, prelegeri și studii de specialitate multiplicat în cadrul facultăților de artă teatrală .

Bibliografie suplimentară:

- Artaud, Antonin
 - Băleanu Andrei
 - Brecht Bertold
 - Grotovski, G.
 - Grotowski Jerzy
 - Mašek, V. E.
 - Munro, Th.
 - Nadin, Mihai
 - Popovici, Adriana Marina
 - Viola Spolin
- *Manifestele teatrului cruzimii* în „Dialogul neîntrerupt al teatrului în sec. XX” (vol. II), Ed. Biblioteca pentru toți, București, 1973.
 - *Actorul în căutarea personajului*, Ed. Meridiane, București, 1971.
 - *Micul organon pentru teatru* în „Scrieri despre teatru”, Ed. Meridiane, București, 1971.
 - *Teatrul sărac*, Ed. Unitext, București 1998.
 - *Teatru și ritual* în „Dialogul neîntrerupt al teatrului în secolul XX” (vol. II), Ed. Biblioteca pentru toți, București, 1973.
 - *Arta de a fi spectator*, Ed. Meridiane, București 1979.
 - *Artele și relațiile dintre ele*, Ed. Meridiane, București vol. I-II, 1981.
 - *Reîntoarcerea la zero*, Ed. Junimea, Iași, 1972.
 - *Lungul drum al teatrului către sine*, Ed. Anima, București, 2000.
 - *Improvizație pentru teatru*, U.A.T.C., București.

VI. Didactica predării artelor spectacolului (tematica și bibliografia sunt comune pentru definitivat și gradul didactic II).

VII. Recital actoricesc- pentru absolvenții specializării **Arta actorului** (proba este comună pentru definitivat și gradul didactic II).

VII. Pedagogie - programa pentru gradul didactic II – profesori de toate specializările, aprobată în 2007.

Arta actorului mânuitor de păpuși și marionete

DEFINITIVAT

I. Elemente de limbaj și antropologie teatrală, specifice teatrului de păpuși și marionete

1. Originile artei teatrului de păpuși și marionete.
2. Actul de creație păpușăresc - determinate psiho-socio-culturale.
3. Structuri antropologice ale imaginii scenice în teatrul de animație.
4. Condiția umană în viziunea artei teatrale păpușărești; Păpușile și relația dintre om și natură.
5. Societatea contemporană și perspectivele teatrului de păpuși.

Bibliografie:

- Bălăiță, Aurelian - *Incursiune în teatrul de animație*, Ed. ARTES Iași, 2007.
- Berdiaev, N. - *Sensul creației*, Ed. Humanitas, București 1992.
- Bujoreanu, Raluca - *Autonomia limbajului păpușăresc*, Ed. ARTES Iași, 2008.
- Ciobotaru, Anca - *Teatrul de de animație între magie și artă*, Ed. Princeps Edit, Iași 2006.
- Dănăilă, Natalia - *Magia lumii de spectacol*, Ed. Junimea, Iași, 2003.
- Drâmba, O. - *Istoria culturii și civilizației*, Ed. Științifică și Enciclopedică, București 1987.
- Ghițescu, Gh. - *Antropologia artistică*, Didactică și Pedagogică București 1981.
- Huizinga, J. - *Homo Iudens*, Ed. Humanitas, București 2002.
- Leakey, R. - *Originea omului*, Ed. Humanitas, București 1995.
- Lipps, Th. - *Psihologia frumosului și a artei*, Ed. Meridiane, București 1987.
- Rusu, L. - *Eseu despre creația artistică*, Ed. științifică și Enciclopedică, București 1989.
- Stratone, N. - *Antropologia filosofică*, Ed. Bucovina, Suceava 1995.
- xxx - *Alte cursuri, prelegeri și studii de specialitate multiplicat în cadrul facultăților de artă teatrală.*

II. Elemente de istoria și estetica spectacolului de păpuși și marionete

1. Etape definiții ale evoluției artei spectacolului de păpuși și marionete (din Asia și Europa).
2. Apariția și evoluția spectacolelor păpușărești în România (etape și factori de influență);
3. Dominanța ludică a artei teatrului de păpuși și marionete – forme de reflectare în transpunerea scenică.
4. Sincretismul artei spectacolului de păpuși și marionete.
5. Teatrul de animație și lumea spectacolului contemporan – stiluri și tendințe.
6. Autonomia limbajului specific teatrului de animație.

Bibliografie

- Bălăiță, Aurelian - *Arta teatrului de umbre*, Ed. ARTES Iași, 2007.
- Ciobotaru, Anca Doina - *Personaje, cupluri și povești ...cu sfori*, Ed. Artes, Iași, 2009.
- Constantinescu, I. - *Ludwig Tieck - Heinrich von Kleist despre teatrul de marionete*, Ed. Junimea, 1977.
- Chesnais, J. - *Histoire generale des marionnetes*, Biblioteca U.T.F., Iași
- Dănăilă, Natalia - *Magia lumii de spectacol*, Ed. Junimea, Iași, 2003.
- Gaston, B. - *Viața artelor teatrale de la începuturi până în zilele noastre*, Ed. Meridiane, București, 1969.
- Găță, Letiția - *Teatrul de păpuși românesc, artă nouă și străveche*, (Biblioteca Universității), Revista Istoria artei, București, 1964.
- Mărgineanu, I. - *Istoria teatrului de păpuși și marionete*, Pepino, Cristian – Modalitatea estetică a teatrului de păpuși, curs UNATC, biblioteca universității, București.

- Popov, Alexei - *Unitatea artistică a spectacolului*, partea I-a, Ed. Meridiane, București, 1964.
- Pandolfi, V. - *Istoria teatrului*, Ed. Meridiane, București, 1971.
- Patanjoglu, Ludmila - *Dramaturgia de păpuși*, România Literară nr. 21, București, 1982.
- Patanjoglu, Ludmila - *Probleme ale esteticii spectacolului de animație*, rev. Teatrul azi, nr. 3-6, București, 1998.
- Petrescu, C. - *Modalitatea estetică a teatrului*, Ed. Enciclopedică, București 1971.
- Rădulescu, M. - *Stilistica spectacolului*, Ed. Junimea, Iași 1985.
- Zamfirescu, Ion - *Probleme de viață, teorie și istorie teatrală*, Ed. Eminescu, București, 1974.
- xxx - Alte cursuri, prelegeri și studii de specialitate multiplicare în cadrul facultăților de artă teatrală.

III. Forme și tehnici de construcție a păpușilor; treptele de inițiere în arta mânăuirii păpușilor și marionetelor

1. Tipuri de păpuși și marionete:

- Mână cu bilă
- Păpușa pe mână (Bibabo)
- Păpuși tip Wayang
- Marioneta cu tijă
- Marioneta cu fire scurte
- Marioneta antică

2. Artă mânăuirii păpușii / marionetei: temele sunt comune și pentru gradul II

- Unitatea stilistică a elementelor de limbaj scenic
- Modalități de animare a păpușilor sau marionetelor – stiluri interpretative
- Cunoașterea și aplicarea principiilor de animare a păpușilor sau marionetelor
- Concepția asupra personajului păpușă
- Viziunea plastică și de construcție a păpușii

Bibliografie:

- Badien, S. - *Expresia și improvizația scenică*, Biblioteca U.T.F. Iași.
- Bujoreanu, R. - *Repere psihopedagogice în formarea creatorului de limbaj păpușăresc*, Ed. ARTES Iași, 2008.
- Ciobotaru, Anca Doina - *Repere și puncte de vedere – Artă mânăuirii marionetei*, Ed. Artes, Iași, 2006.
- Grant, B. - *Mișcările, gestică și mimica personajului*, Didactică și Pedagogică, București, 1977.
- xxx - *Figur und spiel in Pupantheater de Welt*, Berlin, 1980.
- xxx - *Puppentheater International*, Berlin, 1980.
- xxx - Alte cursuri, prelegeri și studii de specialitate multiplicare în cadrul facultăților de artă teatrală.

IV. Didactica predării artei teatrului de păpuși și marionete

(tematica și bibliografia sunt comune pentru definitivat și gradul didactic II).

1. Despre conceptul de didactică în învățământ - specificitatea obiectului de studiu și opțiunea privind sistemul metodic de predare.
2. Alcătuirea programei analitice; obiectivele disciplinei în modalitățile de predare și tematica lucrărilor practice de atelier.
3. Conținutul lecțiilor - criteriile de organizare și pregătire a unor anumite etape de studiu, în raport cu particularitățile disciplinei și în raport cu particularitățile de vârstă ale elevilor.
4. Metodele de comunicare a profesorului cu elevii în prima etapă de contact (primul trimestru de studiu).
5. Metodele moderne de predare-învățare (predare și învățare în echipă, experimentul, asaltul de idei, studiul de caz, exercițiul, demonstrația video, demonstrația intuitivă, efectuarea de lucrări practice în atelier, conversația, dezbateră).
6. Metodele de evaluare a cunoștințelor elevilor; diversitatea modalităților de evaluare.
7. Modalități de organizare a unor mici formații artistice de teatru. Metodica alcătuirii unui repertoriu adecvat.
8. Necesitatea pregătirii continue a profesorului în domeniul teoretic și practic legat de specializarea sa.

Bibliografie

- Amabile, Teresa	- <i>Creativitatea ca mod de viață</i> , trad. Anca Tureanu, Ed. Știință și tehnică, București, 1997.
- Bârlogeanu, Lavinia	- <i>Psipopedagogia artei</i> , Ed. Polirom, Iași, 2001.
- Bontaș, I.	- <i>Pedagogie</i> , Ed. All, București, 1994.
- Ciobotaru, A.	- <i>Teatrul dincolo de scenă</i> , Princeps Edit. Iași 2006.
- Cosmovici, A; Iacob, L.	- <i>Psihologia școlară</i> , Ed. Polirom, Iași, 1998.
- Jaques, Cosnier	- <i>Introducere în psihologia emoțiilor și a sentimentelor</i> , trad. Eliza Galan, Ed. Polirom, Iași, 2002.
- Cucoș, C.	- <i>Pedagogie</i> , Ed. Polirom, Iași, 1998.
- Dascălu, A.	- <i>Educația plastică în ciclul primar</i> , Ed. Spiru Haret, București, 1996.
- Pavel, V.	- <i>Educația plastică</i> , manual pentru clasele V - VIII, Didactică și Pedagogică., București, 1997.
- Pavelcu, V.	- <i>Metamorfozele lumii interioare</i> , Ed. Junimea, Iași, 1976.

V. Recital de artă păpușărească

Candidații vor prezenta un microrecital (15 - 20 de minute) cuprinzând o secvență scenică păpușărească pe un scenariu alcătuit de ei. Modalitățile de expresie scenică pot fi diverse și rămân la alegerea candidaților.

Repertoriu:

- Poezii, proverbe, fabule, snoave;
- Parodii, scenarii originale;
- Legende și basme din literatură română și universală; farse populare;
- Teatrul popular românesc și universal;
- Dramatizări din proza română și universală, etc;
- Literatura umoristică din toate timpurile;
- Adaptări după marile cărți pentru copii și tineret – culegeri de basme;

- Adaptări pentru teatru de păpuși și marionete;
- Scenarii originale;

Candidații vor avea în vedere:

- Concordanța dintre tema textului ales pentru reprezentare prin elemente de limbaj păpușăresc și concepția scenică a microrecitalului
- Concordanța dintre mijloacele scenice pe care le-au ales/creat și capacitatea de percepere a categoriei de public căruia i se adresează

Bibliografie:

- Dănăilă, Natalia	- <i>Mitologia copilăriei și Teatrul de păpuși și marionete</i> , studiu publicat în revista „Artes”, 1995.
- Huizinga, Johan	- <i>Homo ludens</i> , Ed. Humanitas, București, 2002.
- Obrazțov, Serghei	- <i>Profesiunea mea</i> , Ed. Cartea rusă, București, 1952.
- Petrovici, Virgil	- <i>Macbeth cu măști</i> , caietul unui spectacol de Ion Sava, Ed. Tehnică, București, 1997.
- Pepino, Cristian	- <i>Despre construcția păpușilor și marionetelor</i> ; curs UNATC.
- Pepino, Cristian	- <i>Modalitatea estetică a teatrului de păpuși</i> , curs UNATC.
- Speranski, Evghenii	- <i>Actorul teatrului de păpuși</i> , Casa Centrală a Creației Populare, București, 1970.
- Von Kleist, Heinrich	- <i>Despre teatrul de marionete</i> , Ed. Junimea, Iași, 1997.
- Vlădescu, Ana	- <i>Studiu despre marioneta antică</i> , curs UAGE.
- Vianu, Tudor	- <i>Estetica</i> , Ed. Orizonturi, București, 2000.
- Zolla, R.	- <i>Păpușarul</i> , Revista „Teatru” nr. 15, 1975.

VI. Pedagogie - programa pentru definitivat - profesori de toate specializările, aprobată în 2007.

GRADUL DIDACTIC II

I. Elemente de limbaj și antropologie teatrală specifice teatrului de păpuși și marionete

1. Origini și resurse ale artei teatrului de păpuși și marionete.
2. Condiția umană în viziunea artei teatrului de păpuși și marionete.
3. Determinări spațio-temporale ale spectacolului de păpuși și marionete.
4. Drumul parcurs de păpușar de la idee (de la textul dramatic) la imaginea scenică.
5. Lumea unui personaj în teatrul de păpuși și marionete.

Bibliografia este comună cu cea de la definitivat

II. Elemente de istoria și estetica spectacolului de păpuși și marionete

1. Caracteristicile limbajului teatrului de păpuși și marionete.
2. Componente ale limbajului păpușăresc (forme și stiluri estetice).
3. Diversitatea stilistică a spectacolului păpușăresc de-a lungul timpului.
4. Metafora vizuală și particularitățile ei în teatrul de animație.

Bibliografia este comună cu cea de la definitivat.

III. Forme și tehnici de construcție a păpușilor; treptele de inițiere în arta mânăuirii păpușilor și marionetelor

1. Tipuri de păpuși și marionete:

- Păpușa combinată
- Păpușa muppets
- Păpușa tip – Bunraku
- Păpușa pentru spectacolul de umbre
- Păpuși supradimensionate
- Marioneta cu fire lungi

2. Arta mânăuirii păpușii/ marionetei :temele sunt comune cu cele pentru definitivat
Bibliografia este comună cu cea de la definitivat.

IV. Didactica predării artei teatrului de păpuși și marionete (tematica și bibliografia sunt comune pentru definitivat și gradul didactic II).

V. Recital de artă păpușărească (tematica și bibliografia sunt comune pentru definitivat și gradul didactic II).

VI. Pedagogie - programa pentru gradul didactic II – profesori de toate specializările, aprobată în 2007.

Coregrafie

(Dans clasic, contemporan, românesc și de caracter)

DEFINITIVAT

I. Istoria baletului (tematica și bibliografia sunt comune pentru definitivat și gradul didactic II)

1. Dansul în Antichitate

- 1.1. Dansul ritual și ceremonial în Grecia antică.
- 1.2. Dansul în Roma antică, Forme de manifestare.

2. De la divertismentele dansante la opera de balet

- 2.1. „Ballet comique de la reine”.
- 2.2. Comedia - balet. Tragedia - balet.

3. Nașterea și fundamentarea baletului

- 3.1. Prima academie de dans - Franța lui Ludovich al XIV-lea.
- 3.2. Novere - „Scrisori despre dans și balet”.
- 3.3. Principiile fundamentale.

4. Baletul în epoca romantică

- 4.1. Caracteristicile baletului romantic.
- 4.2. Structura musical – literar – coregrafică a spectacolului de balet în Romantism.

5. „Baletele ruse” - revoluționarea concepției spectacologice a spectacolului de balet

- 5.1. „Stagiunile ruse” ale lui Diaghilev.

- 5.2. Relațiile compozitor-coregraf-dansator-scenograf în viziunea lui Petipa, Fokin, B. Nijinska, V. Nijinska.
- 5.3. Serge Lifar - noua estetică a coregrafiei.
6. Precursorii modernismului
 - 6.1. Inovațiile scenice și ale limbajului coregrafic. Coregrafi reprezentativi.
7. Expresionismul german
 - 7.1. Baletul fără muzică și gestul simbolic.
 - 7.2. Rudolf van Laban - Teoretician și precursor al dansului contemporan.
8. Baletul contemporan
 - 8.1. De la Isadora Duncan și Ruth St. Denis la Martha Graham și Merce Cunningham.
 - 8.2. Grete Palucca – „Tanztheater”. Actualitatea demersului său coregrafic.
 - 8.3. Reactualizarea baletului alb. Balanchine - "dansul de dragul dansului".
 - 8.4. Spectacolul coregrafic - Teatru total. Maurice Bejart.
 - 8.5. Caracteristicile coregrafiei contemporane. Reprezentanți.
9. Baletul în România
 - 9.1. Opera română - sistemul instituțional al spectacolului coregrafic.
 - 9.2. Repertoriul contemporan - între virtualitate și realitate.
 - 9.3. Învățământul coregrafic românesc - tradiție, actualitate, perspective

Bibliografie:

- Drâmba, Ovidiu - *Istoria teatrului universal*, Ed. SAECULUM I.O., București, 2005.
- Drâmba, Ovidiu - *Istoria culturii și civilizației*, vol.I - III, Ed. Vestala, Ed. Saeculum I.O., București, 2003.
- Dumitrescu, Mitiță - *Amintiri despre Floria Capsali*, Ed. Muzicală, București, 1985.
- Ducan, Isadora - *Viața mea*, Ed. Editex, București, 1993.
- Ey, Henri - *Conștiința*, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1983.
- Fleming, William - *Arte și idei*, vol. I traducere, Ionescu, Florin, Ed. Meridiane, București, 1983.
- Fleming, William - *Arte și idei*, vol. II., traducere, Ionescu, Florin, Ed. Meridiane, București, 1983.
- Iorga, Alexandru - *Pagini din istoria baletului românesc*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1999.
- Razan, Fernand - *Dictionnaire du Ballet Moderne*, SPADEM, Paris, 1957.
- Lifar, Serge - *Le Manifeste du Choragraphe*, Paris, 1935.
- Negry, Gabriel - *Codex Choreic. Sinteze coregrafice comentate*, Ed. Little Star Impex, 1996.
- Noverre, Jean-Georges - *Scrisori despre dans și balete*, Ed. Muzicală, București, 1967.
- Toader, Nicoleta - *Caracteristicile coregrafiei românești contemporane*.
- Urseanu, Tilde - *Istoria baletului*, Ed. Muzicală, București 1967.
- Vătășianu, V. - *Istoria artei europene*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1967.
- xxx - Alte cursuri, prelegeri și studii de specialitate multiplicat în cadrul facultăților de artele spectacolului.

II. Tehnica predării - însușirii dansului (clasic, contemporan, românesc și de caracter)

1. Funcționalitatea exercițiilor în formarea elasticității, expresivității dansului scenic: formele evolutive, elemente statice (pozele), elemente dinamice, (pași de legătură); studiul la centrul

sălii.

2. Strategii de modelare a instrumentului de expresie - corpul uman, al elevului, pentru însușirea plasticității corporale și a virtuozității: rolul exercițiilor la bară, centru, allegro, pointes anii I-VIII.

3. Metode de dezvoltare a aptitudinilor fizice ale elevilor în primul an de studiu al dansului. Raportul dintre asimilarea cunoștințelor și formarea competențelor.

4. Plasamentul corporal și amplasarea în spații specifice dansului; formarea și dezvoltarea deprinderilor.

5. Modalități de combinare a elementelor fundamentale ale tehnicii dansului pentru dezvoltarea memoriei mișcărilor; formarea și dezvoltarea memoriei kinestezice a elevilor.

6. (a) Rolul disciplinelor complementare în stimularea creativității elevilor în primii trei ani de studiu în liceele de coregrafie.

(b) Rolul interdisciplinarității în stimularea creativității elevilor în școlile populare de artă și/sau cluburile copiilor.

(c) Rolul interdisciplinarității în dezvoltarea profesională a elevului din X-XII.

7. Rolul exercițiilor de bară în însușirea tehnicii dansului (clasic, de caracter, contemporan sau românesc); organizarea și îndrumarea studiului coregrafic.

8. Rolul și funcționalitatea pașilor de legătură în studiul coregrafic; deplasarea în spațiul scenic.

9. Grupa „Battements” - elemente fundamentale ale dansului; Metode specifice de predare pe an de studio; Evoluție; Dinamică.

10. Rolul elementelor de virtuozitate în studiul dansului. Clasa de băieți. Clasa de fete.

11. Lecția de dans la clasele gimnaziale. Pregătirea lecției. Recunoașterea, identificarea, amplificarea, dezvoltarea, asocierea, compararea, variația.

12. Rolul stilisticii și tipologiei în formarea și dezvoltarea artistică a elevului. Dansul între evoluție și involuție.

Bibliografie

- Cohan, Robert	- <i>La danse, l'atelier de la danse</i> , Ed. Robert Lafont, S.A., Paris, 1986.
- Razan, Fernand	- <i>Dictionnaire du Ballet Moderne</i> , SPADEM, Paris, 1957.
- Lifar, Serge	- <i>Le Manifeste du Choragraphe</i> , Paris, 1935.
- Negry, Gabriel	- <i>Codex Choreic. Sinteze coregrafice comentate</i> , Ed. Little Star Impex, 1996.
- Roslaeva, Natalia	- <i>Kostin, Vladislav; Baletul academic</i> , Ed. de Stat Arta, Moscova, 1978.
- Tarașov, N.I. și alții	- <i>Metoda antrenamentului clasic</i> , Ed. de Stat „Arta”, Moscova, 1940.
- Vavanova, Agripina	- <i>100 de lecții de dans clasic</i> , Iskuststvo, Leningrad-Moscova, 1958.
- Valery, Paul, Degas	- <i>Dans. Desen</i> , Ed. Meridiane, București 1968.

III. Didactica predării dansului (clasic, contemporan, românesc și de caracter) clasele I – X

Cunoașterea unor termeni actuali din Curriculum Național și a unor termeni de specialitate pentru educația coregrafică: Curriculum Național, Curriculum de bază și la decizia școlii, obiectivele cadru pentru clasele I-X, competențele pentru clasele X-XII, obiective de referință și obiective operaționale, standarde de performanță și descriptorii de performanță pentru educația coregrafică, arii curriculare, cicluri curriculare, etapele de

educație coregrafică, noțiunea de educație coregrafică, formele procesului de învățământ (tipurile lecției clasice, model instrucțional cu obiective operaționale, jocul didactic coregrafic, generațiile de mijloace didactice din educația coregrafică, creativitatea școlară, probe predictive, probe sumative.

1. Obiective cadru pentru clasele I – X: obiective de referință; obiective operaționale; standardele de performanță; lecția clasică; importanța proiectării.
2. Lecția de coregrafie; specificul acesteia în învățământul coregrafic de profil: metode și procedee pentru formarea și dezvoltarea deprinderilor auditive și motrice necesare actului coregrafic; procedee de descifrare a limbajului coregrafic (ordinea elementelor coregrafice); criterii de selectare a repertoriului.
3. Proiectarea în educația coregrafică; demers de organizare anticipată a activității didactice: cunoașterea aptitudinilor coregrafice ale elevilor: probe predictive, probe sumative, diagnosticul și prognosticul lor; forme: secvențele tipurilor de lecții clasice; secvențele unui model instrucțional cu obiective operaționale; jocul didactic coregrafic; exemple; metode (procedee) speciale pentru predarea, învățarea conținuturilor de educație coregrafică pe domenii, conforme cu etapele de educație coregrafică: procedee de predare a elementelor.
4. Mijloace didactice: clasificarea pe diverse criterii a mijloacelor necesare pentru predarea dansului, pentru dezvoltarea imaginației elevilor. Procedee de însușire a repertoriului (exerciții de bază și exerciții pregătitoare); vizionarea coregrafică - act de educare a sensibilității auditive și vizuale, act de cultură: vizionarea muzical-coregrafică, procedeu de educație și stimulare activă; locul vizionării muzical-coregrafice, în lecția de educație coregrafică, exemple.
5. Evaluarea în ora de educație coregrafică: metodele de evaluare specifice specializării disciplinelor coregrafice; aprecierea generală, verificarea practică (notarea subiectivă notarea obiectivă), standarde de performanță și evaluare prin probe sumative, evaluarea în ora de educație coregrafică prin descriptorii de performanță, sisteme convenționale de notare (cifre, litere, calificative, culori); observația coregrafică.
6. Valențele emoțional - estetice ale predării dansului (clasic, de caracter, românesc sau contemporan) în cadrul procesului educativ-formativ al elevului.
7. Noțiunea de didactică. Conținutul și sarcinile metodicii în predarea artei coregrafice; Obiectivele, scopul și sarcinile preocupărilor coregrafice, în funcție de grupa de studiu; Obiectivele, scopul și sarcinile predării cunoștințelor coregrafice la clasele I-X.
8. Structura lecției de antrenament în dansul (clasic, românesc, contemporan sau caracter). Tipuri de lecții în predarea dansului clasic. Materialele didactice și audio-vizuale folosite în studiul procesului de creație scenică; Structura demersului coregrafic.
9. Principiile didactice aplicate în cadrul predării dansului: intuiție, empatie, autocunoaștere, expresivitate, sistematizarea elementelor tehnice, îmbinarea teoriei cu practica, principiul realizării estetice; Precizarea raportului dintre particularitățile de vârstă și structura lecției de dans.
10. Metodele și procedeele folosite în predarea dansului la clasele I-X. Metoda demonstrației; metoda explicației; metoda exercițiului; metoda conversației; metoda descoperirii; metoda problematizării; metoda lucrului în cadrul colectivului bazat pe dezvoltarea încrederii. Dezvoltați o metodă utilizată în cadrul procesului de predare; Formarea deprinderilor specifice în dans; Pregătirea elevilor în vederea obținerii performanțelor școlare.

Bibliografie comună pentru examenul de definitivat și gradul didactic II.

IV. Recital coregrafic

Prezentarea unui microrecital în vederea susținerii probei practice de specialitate. Candidații vor prezenta un microrecital (15 - 20 de minute) cuprinzând o secvență

scenică (conform specializării) pe un scenariu alcătuit de ei. Modalitățile de expresie scenică pot fi diverse și rămân la alegerea candidaților. Candidații vor avea în vedere:

- concordanța dintre tema aleasă pentru reprezentare prin elemente de limbaj și concepția scenică a microrecitalului;
- concordanța dintre mijloacele scenice pe care le-au ales/creat și capacitatea de percepere a categoriei de public căruia i se adresează .

V. Pedagogie - programa pentru definitivat - profesori de toate specializările, aprobată în 2007.

GRADUL DIDACTIC II

I. Istoria baletului baletului (tematica și bibliografia sunt comune pentru definitivat și gradul didactic II).

II. Tehnica predării - însușirii dansului (clasic, contemporan, românesc și de caracter)

1. Studiul comparativ al pașilor de deplasare utilizați în arta coregrafică: analiza tehnică, ritmică și stilistică; dinamica; elemente componente; exemple din actul scenic, pe specialitatea candidatului.
2. Principiul interdependenței între cunoașterea rațională și cunoașterea senzorială, percepută la nivelul obiectelor de specialitate. Apariția obiectelor complementare de specialitate în contextul repertoriului coregrafic al secolului XX. Rolul materiilor complementare în dezvoltarea personalității elevului. Rolul creativității pedagogice în structurarea lecțiilor de coregrafie. Analiza unui dans sau al unui pas de dans, pornind de la proveniența și sensul etimologic al cuvântului.
3. Procesul scenic: de la exercițiul, la spectacol. Lecția de dans. Pregătirea lecției. Activitățile didactice legate de procesul scenic.
4. Turații - Tehnica de execuție și metodică predării lor pe ani de studiu. Preparațiile. Metode de pregătire a turației; Turația mică - en dehors și en dedans; Turația mare - en dehors și en dedans; Turația pe diagonală și manej; Elemente de virtuozitate.
5. Relația muzică - mișcare în studiul coregrafic. Configurația ritmică - paradigmă a caracterului mișcării de dans; Accentul muzical și accentul mișcării; Expresia muzicală și expresia coregrafică.
6. Exercițiile pe „Pointes” - rolul și funcționalitatea lor în studiul coregrafic: Procedee tehnice de ridicare pe „pointes”; Locul și rolul exercițiilor de „pointes” în lecția de dans clasic; Tentația pe „pointes”; Elemente de virtuozitate; Studiul unor fragmente și variații din baletele clasice, adaptate nivelului tehnic și interpretativ al elevilor și în conformitate cu programa școlară; Utilizarea pointes-lor în studiul coregrafic.
7. Grupa „Allegro” - tehnica execuției și metodică predării tuturor tipurilor de sărituri. Analiza tehnică, ritmică și stilistică a săriturilor mici. Analiza tehnică, ritmică și stilistică a săriturilor mari; Utilizarea tehnicii de allegro în actul scenic.
8. Formele de „Ports de bras” și rolul lor în dezvoltarea expresivității scenice și plasticității corporale. Elemente componente; Dinamica; Coordonarea și expresivitatea mișcărilor; Exemplificări din actul scenic.
9. Dezvoltarea unui exercițiu pe parcursul anilor de studiu. Elemente componente; Dinamica; Coordonarea și expresivitatea mișcărilor. Coregrafie.

10. Metodologia organizării exercițiilor și antrenamentelor psiho-fizice; Structura compozițională și comparativă a unei ore din aria curriculară. Dansul (clasic, de caracter, românesc sau contemporan), modalitate de stimulare a procesului instructiv-educativ în direcția interdisciplinarității; Diferențe și similitudini între materiile formative ale învățământului coregrafic.

11. „Entrechats” - procedee preliminare și metode de predare a bateriilor în cadrul lecției de dans. Procedul „battu”; Entrechats; Utilizarea bateriilor în actul scenic.

12. Plié-ul și arta coregrafică: Tehnică și execuție; Dinamica; Exemple.

Bibliografie:

- Challet-Haas, Jacqueline - *Manuel pratique*, Ed. @mphora, Paris, 1997.
- Cohan, Robert - *La danse, l'atelier de la danse*, Ed. Robert Lafont, S.A., Paris, 1986.
- Minden, Gaynor, Eliza - *The Ballet Companion*, Ed. Fireside, New York, S.U.A.
- Roslaeva, Natalia - *Baletul academic*, Ed. De Stat Arta, Moscova, 1978.
- Kostin, Vladislav
- Razan, Fernand - *Dictionnaire du Ballet Moderne*, SPADEM, Paris, 1957.
- Sparger, Celia - *Anatomy and ballet*, A.& C. Black, London, 1949.
- Tarașov, N.I. și alții - *Metoda antrenamentului clasic*, Ed. de stat „Arta”, Moscova 1940.
- Vavanova, Agripina - *100 de lecții de dans clasic*, Iskuststvo, Leningrad-Moscova, 1958;
- Valery, Paul, Degas - *Dans. Desen*, Ed. Meridiane, București 1968.
- xxx - Alte cursuri, prelegeri și studii de specialitate multiplicat în cadrul facultăților de artele spectacolului.

III. Didactica predării dansului (clasic, contemporan, românesc și de caracter) clasele XI-XII

1. Cunoașterea unor termeni actuali din Curriculum Național și a unor termeni de specialitate pentru educația coregrafică: Curriculum Național, Curriculum de bază și la decizia școlii, obiectivele cadru pentru clasele I-X, competențele pentru clasele X-XII, obiective de referință și obiective operaționale, standarde de performanță și descriptorii de performanță pentru educația coregrafică, arii curriculare, cicluri curriculare, etapele de educație coregrafică, noțiunea de educație coregrafică, formele procesului de învățământ (tipurile lecției clasice, model instrucțional cu obiective operaționale, jocul didactic coregrafic, generațiile de mijloace didactice din educația coregrafică, creativitatea școlară, probe predictive, probe sumative.

2. Competențe pentru clasele XI – XII: obiective de referință; obiective operaționale; standardele de performanță specifice ariei curriculare „arte”; lecția clasică; importanța proiectării didactice.

3. Proiectarea în educația coregrafică - demers de organizare anticipată a activității didactice: cunoașterea aptitudinilor coregrafice ale elevilor: probe predictive, probe sumative, diagnosticul și prognosticul lor; forme: secvențele tipurilor de lecții clasice; secvențele unui model instrucțional cu obiective operaționale; jocul didactic coregrafic; exemple; metode (procedee) speciale pentru predarea, învățarea conținuturilor de educație coregrafică pe domenii, conforme cu etapele de educație coregrafică: procedee de predare a elementelor.

4. Creativitatea în ora de educație coregrafică: Dezvoltarea imaginației prin utilizarea temelor interdisciplinare, multi - și pluridisciplinare; Semnificațiile creativității artistice;

Conceptul de creativitate; Rolul activităților școlare în dezvoltarea personalității artistice ale elevilor.

5. Relații (profesor-elev și profesor-corepetitor) și comunicarea eficientă în procesul de predare a demersului coregrafic: Tipuri de lecție; Structura unei ore de dans clasic; Relaționarea profesorului cu elevul; Relaționarea profesorului de coregrafie cu profesorul corepetitor și întregul corp profesoral; Management-ul orei; Procedee psihopedagogice de predare a dansului (clasic, de caracter, românesc sau contemporan).

6. Noțiunea de didactică: Conținutul și sarcinile didacticii în predarea artei coregrafice; Obiectivele, scopul și sarcinile preocupărilor coregrafice, în funcție de grupa de studiu; Obiectivele, scopul și sarcinile predării cunoștințelor coregrafice la clasele X-XII.

7. Evaluarea în ora de educație coregrafică: Metodele de evaluare specifice specializării disciplinelor coregrafice; Aprecierea generală; Verificarea practică; Standarde de performanță; Evaluarea în ora de educație coregrafică prin descriptorii de performanță.

8. Structura lecției de antrenament în dansul (clasic, românesc, contemporan sau caracter): Tipuri de lecții în predarea dansului clasic; Necesitatea utilizării materialelor didactice și audio-vizuale în studiul procesului de creație scenică; Observația coregrafică.

9. Utilizarea metodei didactice optime, în funcție de caracteristicile psiho-fizice ale elevului. Relaționarea profesorului cu elevul; Creativitatea școlară.

10. Importanța fișei individuale a elevului: fișa psihologică, instrument în activitatea de formare și dezvoltare tehnică și artistică a elevului.

11. Locul lecției de coregrafie în societatea românească: Specificul acesteia în învățământul coregrafic de profil; Metode și procedee pentru formarea și dezvoltarea deprinderilor auditive și motrice necesare actului coregrafic; Rolul artei coregrafice în evoluția societății.

Bibliografie este comună pentru examenul de definitivat și gradul didactic II.

- Bernea, E. - *Spațiu, timp, cauzalitate la poporul român*. Ed. Meridiane, București, 1973.
- Comănescu, Ioan - *Prelegeri de pedagogie*, Ed. Imprimeriei de Vest, Oradea, 1998.
- Cucuș, Constantin - *Pedagogie*, Ed. Polirom, Iași, 2002.
- Ionescu, Miron; Radu, Ion - *Didactica modernă*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1995.
- Jigău, Mihai - *Copiii supradotați*, Societatea Știință și Tehnică, București, 1994.
- Kudreavțev, T.V. - *Psihologia gândirii tehnice*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1981.
- Pavelcu, Vasile - *Cunoașterea de sine și cunoașterea personalității*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1982.
- Radu I.T., Popescu E., Vlăsceanu L., - *Didactica*, Ed. Didactică și Pedagogică-R.A., București, 1996.
- Stoica, Dumitru - *Psihopedagogie școlară*, Ed. Scrisul Românesc, Craiova, 1982.
- Stoica, Marin
- xxx - *Alte cursuri, prelegeri și studii de specialitate multiplicat în cadrul facultăților de artele spectacolului.*

IV. Recital coregrafic (probă comună cu cea de la definitivat).

V. Pedagogie - programa pentru gradul didactic II – profesori de toate specializările, aprobată în 2007.

GRADUL DIDACTIC I

Tematica generală orientativă a lucrărilor didactico – științifice pentru obținerea gradului didactic I - Artele spectacolului (Teatru și Coregrafie)

1. Raportul dintre cercetarea științifică și experiența didactică în procesul de optimizare a învățământului la disciplinele Artelor spectacolului.
2. Considerații asupra prevederilor programelor școlare privind unele probleme ale conținutului și sistematizării informațiilor teoretice, ale predării, însușirii și dezvoltării la elevi a limbajului artistic teatral sau coregrafic.
3. Preocupări în modernizarea metodologiei predării cunoștințelor despre mijloacele de expresie artistică teatrală sau coregrafică în școală (școala primară, gimnazială sau liceu de artă); experimente.
4. Interdisciplinaritatea în predarea, învățarea și evaluarea activităților artistice în școală.
5. Probleme ale explicării terminologiei în cazul categoriilor estetice și aplicarea lor în educația artistică din școală.
6. Strategii psiho – pedagogice specifice în elaborarea de teme și probe de diagnosticare a aptitudinilor artistice la elevi.
7. Testarea artistică a elevilor, probleme ale dezvoltării aptitudinilor artistice și metodele folosite în acest scop (experimentări).
8. Parametri educaționali și caracterul interdisciplinar al activităților artistice școlare.
9. Fundamentul psiho – pedagogic al formării priceperilor și deprinderilor artistice la elevi.
10. Conținut și modalități de lucru specifice activităților de arte plastice în cluburi și case a elevilor.
11. Interferența limbajelor artistice contemporane și importanța lor în educația artistică a elevilor.
12. Personalități exemplare ale culturii și artei românești și contribuția lor la dezvoltarea învățământului artistic din țara noastră.
13. Cercul de teatru sau coregrafic; conținutul și metodologia activităților desfășurate.
14. Probleme actuale ale cercetării și valorificării artei populare și folclorului. Rolul artei populare și folclorului în educația estetică a elevilor.
15. Repertoriul coregrafic din zona ...
16. Contribuții la valorificarea coregrafic- scenică a folclorului muzical.
17. Monografia coregrafică folclorică a localității ...
18. Aportul lui ... la afirmarea artei coregrafice / teatrale românești.
19. Tematică și limbaj în creația de balet a compozitorilor noștri.
20. Aspecte ale interferenței limbajelor artistice în epoca contemporană.
21. Orientări și cercetări în metodologia educației teatrale / coregrafice.
22. Criterii de alegere a repertoriului în funcție de particularitățile de vârstă și individuale ale elevilor.
23. Serbările școlare: istorie, forme, metode, repertoriu.
24. Metode de formare și dezvoltare a creativității în/și/prin educație artistică școlară și extrașcolară.
25. Conținutul și modalitățile de lucru specifice activităților teatral- coregrafice din Cluburile copiilor.
26. Proiect pentru o sală de muzică, pentru o sală de ritmică și una de creație ludică.
27. Ateliere artistice – spații de comunicare pentru copiii din școlile de recuperare și educare specială a persoanelor cu handicap.
28. „Adagio- climaxul expresivității”.
29. „Grupa battements-urilor”.
30. „Importanța plie- ului în arta coregrafică”.

31. „Istoria pointes-lor”.
32. „Tehnica allegro-ului”.
33. „Tehnica turațiilor”.
34. „Analiza spectacolului coregrafic”.
35. „Influența lui Diaghilev în evoluția artei coregrafice”.
36. „Aspecte didactice ale predării dansului clasic”.
37. „Aspecte didactice ale predării dansului caracter”.
38. „Aspecte didactice ale predării dansului românesc”.
39. „Aspecte didactice ale predării dansului contemporan”.

NOTĂ: Lista elaborată mai sus este orientativă; ea poate fi completată cu teme propuse de candidați sau de conducătorii științifici și aprobată de Consiliul Departamentelor pentru Pregătirea Personalului Didactic.